

Plan nytt

Nr. 1/2008 UTGITT AV MILJØVERNDEPARTEMENTET

Tema: Ny plandel

Strandsonen

side 6

nytt begrep

Hensynssoner

side 8

Planstrategier

side 12

Tema: Miljøvennlig byutvikling

Framtidens byer

side 16

Tema: Livskraftige kommuner

Klimaendringer

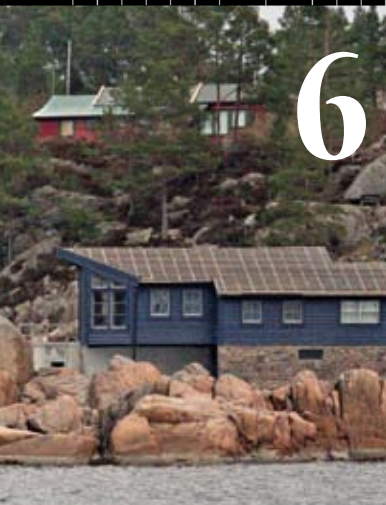
side 18

Universell utforming

side 26

Innhold i dette nummeret

STRANDSONEN

HENSYNSSONER
ET NYTT BEGREP

NY LOV ET EFFEKTIVT
REDSKAP
FOR KLIMAARBEIDET

PLANSTRATEGIER

REGIONAL PLANLEGGING

Hva er nytt og bedre i loven	4
Strandsonen differensiert politikk	6
Hensynssoner et nytt begrep	8
Kgl. res. om kraftledninger i sentralnett og regionalnett	9
Ny lov et effektivt redskap for klimaarbeidet	10
Samplan 2008-09	11
Planstrategier	12
Regional planlegging	14
Framtidens byer – hva skjer?	16
Tilpasning til klimaendringer	18
Miljøsertifisering	21
Ny temarettlegging om utbygging i fareområde	22
Veileder for Energi- og klimaplanlegging i kommunen	23
Integrert styring	24
Universell utforming	26
Rikspolitiske retningslinjer for universell utforming	29
Regionale planer til behandling i 2008	30
Ny veileder om urbant jordskifte	30
Regionale nettverkssamlinger 2008	31
Nettbasert planveileder	32
Revidert forslag til forskrift om eiendomsregistrering	33
Innsigelsessaker	34

Forsidefoto: Trond Solberg/SCANPIX

Utgiver: Miljøverndepartementet
Avdeling for regional planlegging

Flere eksemplarer av denne publikasjonen kan
bestilles fra:

Statens forurensningstilsyn (SFT)

Telefon 22 57 34 00

Telefaks 22 67 67 06

Epost: bestilling@sft.no

Ansvarlig redaktør: Eksp.sjef Jarle Jensen
Redaksjon: Liv Kirstine Mortensen,
Bjørn Casper Horgen, Hans Jacob Neumann,
Hilde Moe, Karl Inge Rommen, Knut Grønntun
og Jens Kristian Halset.

Produksjon: Ligatur AS • www.ligatur.no

Trykk: Flisa trykkeri AS

Opplag: 5500

Der ikke annet er oppgitt er fotos tatt av MD ansatte/
hentet i egen fotobase.

Publikasjonen finnes også på internett:
www.planlegging.no

Denne publikasjonen er trykt på Cyclus Print

Nr. 1/2008
ISSN 1502-1467
T-1471

Foto: Bjørn H. Stuedal

Ny plan- og bygningslov – hva nå?

FRAMTIDENS BYER

TILPASNING TIL KLIMAENDRINGER
EN TVERRFAGLIG UTFORDRING

UNIVERSELL UTFORMING

Hvorfor er denne loven viktig?

Dette er loven som former alt vi har rundt oss. Hvor vi skal bo, jobbe, handle og bruke fritiden. Den brukes for å bestemme hvor det kan bygges jernbane og veier, om det skal bygges på lekeplassen i nabolaget, hvor høyt naboen kan bygge og så videre. Ved siden av budsjettet er arealplanlegging kanskje ett av de viktigste redskapene kommunene har for å bestemme hvordan lokalsamfunnene skal se ut i framtida.

Verden har endret seg siden den forrige store oppdateringen i 1986. Konkurransen om arealer har blitt større og nye utfordringer som klimaendringer har kommet til. Derfor har det vært viktig å lage en ny lov som styrker det offentliges evne til å finne gode helhetsløsninger i denne situasjonen.

Hvem vil merke at det er kommet en ny lov?

Vanlige folk vil forhåpentligvis merke at en enklere lov og mer forutsigbare planprosesser vil gjøre det lettere å påvirke beslutningene. Kommunene vil merke at de stilles friere til hva slags planer de kan lage, - at de får flere muligheter. Det samme gjelder for fylkeskommunene som i tillegg får mer myndighet til å styre regional utvikling. Private utbyggere vil merke at det lønner seg å følge de planene kommunene har laget. Det vil gi raskere byggeprosesser.

Møter loven framtidens klima- og miljøutfordringer?

For første gang lovfestes det at det skal tas klimahensyn i planlegging. Det vil bli bedre mulighet til å sikre at boliger, handel og arbeidsplasser legges slik at avhengigheten av bil minskes. Dette vil redusere utslipp og forurensning. Kommunene vil få mulighet til å planlegge for hovedtraseer for kollektivtrafikk, kollektivknutepunkter og til å begrense tilgjengelighet til parkering. Kommunene vil også få mulighet til å sikre seg at nye boligområder varmes opp med vannbåren varme. Det gir grunnlag for satsing på fjernvarme basert på ny fornybar energi.

Det lovfestes også at det er en oppgave for planlegging å sikre jordressursene og naturverdier. Loven gir kommunene og fylkeskommunene bedre virkemidler for å ivareta både naturvern- og jordvernensyn. Langsiktig planstrategi, innføring av hensynssoner, regional planbestemmelse og langsiktig båndlegging av viktige arealressurser er noen av dem.

Strandsonen – hva skjer med byggingen her?

Stadige regjeringer har klaget på at kommunene tillater for mye bygging i områder som er viktige for allmennheten og friluftsinnteresser. Nå strammes loven inn. Utbygging i strandsonen skal først og fremst avklares gjennom kommuneplaner og reguleringsplaner, og mindre ved dispensasjon. Det blir vanskeligere å gi dispensasjon fra byggeforbudet og det blir mulighet for å frata enkeltkommuner dispensasjonsadgangen. Samtidig er det klart at det er forskjell på pressområder og spredtbygde strøk. Det vil derfor bli laget statlige retningslinjer for hvordan strandsonepolitikken skal tilpasses de ulike delene av landet.

Det legges opp til at loven kan tre i kraft fra 1. juli 2009. Før det vil det bli gjennomført et informasjons- og veiledningsprogram for brukerne av loven.

Heidi Sørensen
statssekretær

Hva er nytt og bedre i loven §

Loven har en rekke nye bestemmelser og virkemidler, og en helt ny struktur. De viktigste endringene og nyhetene i plandelen kan oppsummeres slik;

Sikre strandsonen og innskrenke dispensasjonsadgangen

- Bygging i strandsonen må avklares gjennom kommunale planer. Reglene om byggeforbud i 100-metersbeltet langs sjøen strammes inn. Kommunene skal også vurdere hvilke vassdrag som skal ha byggeforbud.
- Samtidig begrenses muligheten til å gi dispensasjon. Dette ved at hensynet til natur, kulturmiljø, landskap og friluftsliv for allmennheten skal ligge til grunn for behandling av dispensasjonssøknader i kommunene.
- Kongen gis mulighet til å flytte dispensasjonsmyndigheten fra kommunen i spesielle tilfeller.
- Det utarbeides statlige planretningslinjer for en geografisk differensiert strandsonopolitikk som tar hensyn til ulikhetene langs kysten.

»Les mer om strandsonen på side 6

Hensynssoner nytt begrep

- Hensynssoner innføres som nytt begrep i loven. Hensynssonene, som defineres av kommunene, viser hvilke bruksbegrensninger som ligger i et område. De kan for eksempel vise fareområder (som rasfare) og områder med særlig hensyn til bruk eller vern. Hensynssonene overstyrer ikke særlovgivningen.

»Les mer om hensynssoner på side 8

Nye klimavirkemidler

- Den nye loven åpner for å kunne ivareta flere miljøhensyn gjennom planene. Kommunene kan stille krav om fleksible og miljøvennlige energiløsninger i forbindelse med ny utbygging. Det vil si at kommunen kan kreve at det legges til rette for vannbåren varme.

»Les mer om klima på side 10

Grunnlag for bedre transportplanlegging

- Kommunene får anledning til å fastsette bestemmelser som begrenser parkeringstilbudet i sentrumsområder og andre områder med god kollektivdekning.
- Det blir enklere for kommunene å bestemme grunnlaget for trasévalget for veier og kollektivnett. Konkret betyr dette at kommunene enklere kan bestemme at kollektivtrafikken skal få bedre tilgjengelighet enn biltrafikken.

Sikrer miljø- og friluftsområder for fremtiden

- Nye bestemmelser gjør det mulig å sikre vern av friluftsområder og bymarker rundt byer og tettsteder.
- For å sikre enkelte verdier eller interesser kan Miljøverndepartementet bestemme at arealbruken for et område ikke skal endres for en lengre periode. Dette sikrer at spesielt viktige landbruks- og friluftsområder ikke blir nedbygd.

Tilgjengelighet for alle

- Lovens formålsparagraf slår fast at prinsippet om universell utforming skal ivaretas både i planleggingen og i kravene til det enkelte byggetiltak.

»Les mer om Universell utforming på side 26

Loven skal bli mer demokratisk og lettere å bruke

- Det blir fortsatt en felles plan- og bygningslov, men den vil være mer oversiktlig og enklere å finne fram i enn dagens lov.
- Loven gir alle en mulighet for å bli hørt ved utarbeiding av planer.
- De første kapitlene i plandelen handler om fordelingen av oppgaver og ansvar mellom myndigheter, om plantyper og om hvordan de som blir berørt kan delta når det lages planer. Deretter gis det nærmere bestemmelser om hva de forskjellige planene kan inneholde, hvilke virkninger de har og hvordan de skal behandles.
- Ny systematikk gjør det lettere å framstille og behandle planer i digital form. På denne måten vil man spare tid og ressurser. Kommunene blir nå pålagt å ha et planregister. Dette gjør planene lettere tilgjengelig for de som trenger opplysninger om hvilken plan som gjelder for et område.

Planer skal ikke være mer omfattende enn nødvendig

- Etter hvert kommunevalg skal kommunestyret vedta en Kommunal planstrategi som skal avklare de viktigste planoppgavene kommunen skal arbeide med i den kommende perioden.
- I dag finnes de fleste reglene for konsekvensutredninger av planer i forskrift til loven. Disse er nå innarbeidet i loven, slik at utredningene er en del av planbehandlingen.

»Les mer om planstrategier på side 12

Det vil lønne seg å følge kommunale planer

- Kommunen kan kreve felles regulering for flere eiendommer der dette er nødvendig for å sikre gode helhetsløsninger.
- Det blir en bedre kopling mellom byggesak og detaljregulering. Private planforslag og byggesøknader kan behandles i en felles prosess. I dag behandles de vanligvis etter hverandre. Dette vil sammen med elektronisk plan- og byggesaksbehandling totalt sett bidra til raskere prosjektgodkjenning.
- Private planer som bygger på kommunale planer kan behandles raskere. De kan også vedtas på delegert myndighet om kommunestyret ønsker det.

Regionale planer kan gjøres juridisk bindende

- Regionale planer (fylkesplaner) er i dag bare retningsgivende for kommuner og private utbyggere. Dette endres. Etter den nye loven kan retningslinjer for arealbruk i en regional plan gjøres juridisk bindende inntil de er innarbeidet i kommunale planer. Det vil si at en planlagt utbygging som strider mot en regional plan kan stoppes.

»Les mer om regional planlegging på side 14

Kontaktperson: Hans-Jacob.Neumann@md.dep.no

Forslaget til nye regler om strandsonen gir et tydelig signal til kommunene om en strengere praksis for bygging nær sjøen. Allmenne interesser skal ha fortrinn, og eventuell bygging skal bare skje etter plan. Det legges opp til en differensiert strandsonepolitikk i ulike deler av landet.

Strandsonen differensiert politikk

Det framgår av Soria Moria-erklæringen at Regjeringen vil stanse nedbyggingen av strandsonen, og legge opp til en sterkere geografisk differensiering av retningslinjene der vernet gjøres strengere i områder med sterk konkurranse om strandsonen. I St. meld. nr. 26 (2006-2007) Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand omtales også behovet for en tydeligere og mer langsiktig strandsonepolitikk. Dette er bakgrunnen for at det i Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) om ny plandel av plan- og bygningsloven foreslås nye regler om strandsonen.

Byggeforbudet i 100-metesbeltet langs sjøen foreslås videreført i § 1-8. Forbudet gjøres tydeligere og strammes samtidig inn. Hensynene som begrunner forbudet tas direkte inn i loven. Det gjelder hensynet til

natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.

Det er i dag unntak fra forbudet blant annet for visse næringsformål og for tettbygd strøk. Disse unntakene fjernes, slik at behovet for bygging må avklares gjennom plan. Det foreslås at det i kommuneplanens arealdel kan gis bestemmelser som tillater nødvendige bygninger for stedbunden næring, som for eksempel landbruk, fiske og reindrift. Unntaksbestemmelsen som gjelder for landbruket i dagens lov videreføres imidlertid for inntil fire år, slik at kommunene får tid til å vedta planer og bestemmelser om bruken av strandsonen.

For områder avsatt til bygging i kommuneplanens arealdel eller reguleringsplan vil 100-metersgrensen fortsatt gjelde, dersom det

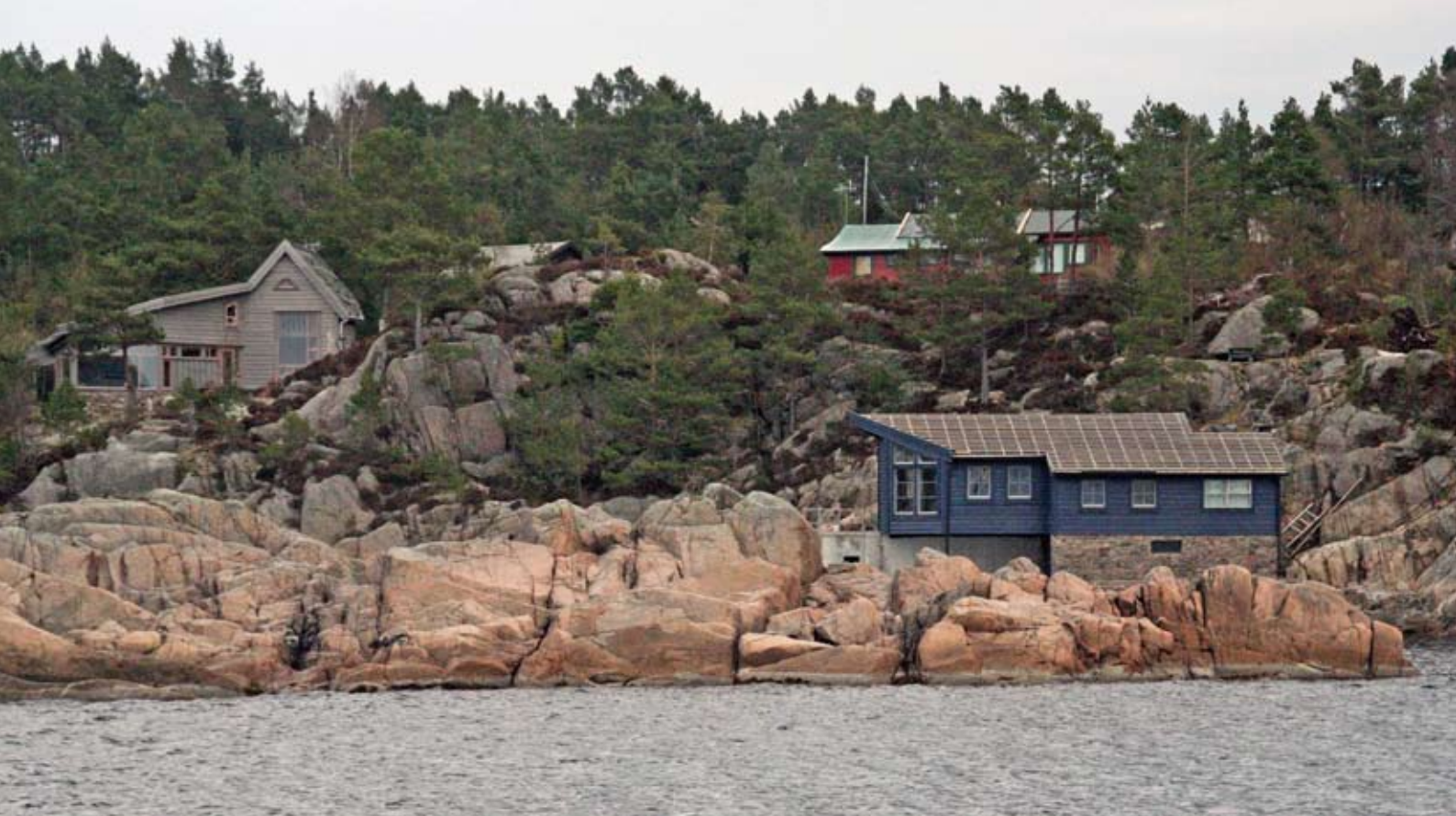

Foto: Bjørn Casper Horgen

ikke er fastsatt en annen byggegrense.

For å hindre uheldig bit-for-bit utbygging i strandsonen gjennom dispensasjon, foreslås det at reglene om dispensasjon strammes inn (kapittel 19 i ny lov). Dagens dispensasjonsbestemmelse er ikke tydelig nok på hva som er vilkårene for å kunne gi dispensasjon. Det er stor usikkerhet rundt hvordan begrepet "særlige grunner" skal tolkes i praksis. Derfor blir dette begrepet fjernet, og kriteriene for dispensasjon tas direkte inn i loven. Dispensasjon kan ikke gis når hensynene som ligger til grunn for byggeforbudet blir vesentlig tilsi-desatt. Dessuten må fordelene med tiltaket være klart større enn ulempene. Det vil også framgå av loven at det ikke bør gis dispensasjon når statlig eller regional myndighet har uttalt seg negativt til det.

Det er også foreslått en mulighet til i spesielle tilfeller å overføre dispensasjonsmyndigheten fra kommunen til regionalt eller statlig organ. Det kan gjøres dersom det er nødvendig for å ivareta nasjonale eller viktige regionale interesser, i nærmere angitte deler av strandsonen som f.eks. Oslofjordområdet, langs Sørlandskysten, sentrale deler av kystsonen i Rogaland, Hordaland og Trondheimsfjorden.

Regjeringen har i forbindelse med lovarbeidet bestemt at det skal utarbeides statlige retningslinjer for en differensiert strandsonopolitikk. Disse retningslinjene skal danne grunnlag for planleggingen i kommunen og vil ta hensyn til at det er ulike forhold langs kysten. Retningslinjene vil bli utarbeidet i samarbeid med andre berørte departementer, og de vil bli sendt på høring før de vedtas. Det tas sikte

på at retningslinjene kan tre i kraft samtidig med at den nye loven settes i verk.

Målet er at de nye reglene skal gi en bedre lokal forvaltning av strandsonen, i samsvar med nasjonale mål.

Kontaktperson:
Marit.Tofte@md.dep.no

Hensynssoner er en nyskaping i plan- og bygningsloven, og dermed uvant. Det skilles nå klarere mellom arealbruksformål; hva et område er tenkt brukt til og hvilke hensyn det må legges vekt på når området skal tas i bruk.

Hensynssoner

et nytt begrep

De betyr at det knyttes to «lag» med bestemmelser til et område. Det ene laget er inndelingen i de tradisjonelle arealbruksformålene med bestemmelser, som forteller hvilket formål arealet kan brukes til. I tillegg er det et lag som ikke følger bruksformålene, men som tar utgangspunkt i egenskaper ved området, enten naturgitte eller funksjonelle, og som vil innebære en begrensning eller et vilkår for bruken av arealet. Et annet grunnlag for hensynssoner er vedtak etter andre lover. Hensynssoner vil da være informasjon om vedtak som gjelder for arealbruken.

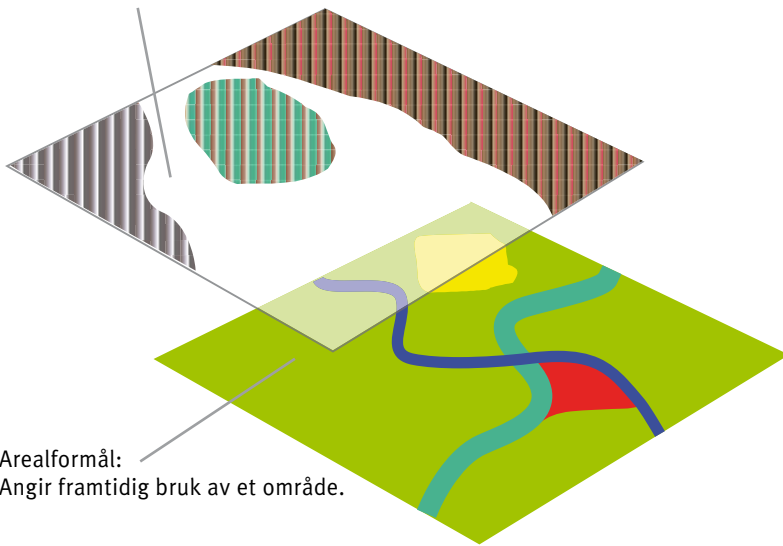
Hensikten med hensynssonene er å angi spesielle forhold uavhengig av bruksformålet som skal vektlegges når et område skal detaljplanlegges, eller når en avgjør om en bestemt bruk er i samsvar med planen. De kan også brukes til å klargjøre de interessene som må legges vekt på når en skal ta stilling til tillatt bruk. Se fig. på neste side.

Til hensynssonene kan det gis retningslinjer eller bestemmelser. Bestemmelser til hensynssoner gir rettslig bindende begrensninger - også for private - på bruken av et areal ut fra det hensynet som skal ivaretas. Når det er knyttet retningslinjer til en hensynssone, vil den ikke binde opp avgjørelser av enkelt saker etter dette eller annet lovverk rettslig. Det vil imidlertid gi et bedre og mer helhetlig grunnlag for den avveining som vedkommende myndighet skal foreta innenfor rammen av den lov som gir hjemmel for beslutningen.

Hovedformålene for arealbruk er nå gjort mest mulig overordnet og samtidig felles for både kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner. Dette gjør sammenhengen mellom plantypene enklere, samtidig som det legger bedre til rette for digital planframstilling.

Hensynssone:

Et område med naturgitte eller andre egenskaper som vi må ta hensyn til når vi bestemmer arealbruken.

Arealformål:

Angir framtidig bruk av et område.

Hensynssoner:

- Sikrings-, støy- og faresoner
- Sone med særlige krav til infrastruktur
- Sone med særlige hensyn til landbruk, reindrift, friluftsliv, grønnstruktur, landskap eller bevaring av naturmiljø eller kulturmiljø
- Sone for båndlegging etter plan- og bygningsloven eller andre lover
- Sone med krav om felles planlegging for flere eiendommer
- Sone for hvor gjeldende reguleringsplan fortsatt skal gjelde.

Arealformål:

- Bebyggelse og anlegg.
- Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur.
- Grønnstruktur.
- Forsvaret.
- Landbruks-, natur- og friluftsfomål samt reindrift.
- Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone.

Kgl. res. om kraftledninger i sentralnett og regionalnett

Myndigheten etter plan- og bygningsloven § 18 til å utarbeide og vedta statlig plan for kraftledninger i sentralnett og regionalnett er overført fra Miljøverndepartementet til Olje- og energidepartementet ved kgl. res. 18. april 2008.

I Ot.prp. nr 32. (2007-2008) Om lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) (plandelen) foreslås det at sentral- og regionalnettsanlegg unntas fra planbestemmelsene i plan- og bygningsloven. Lovforslaget er planlagt satt i kraft 1.7.2009.

Miljøverndepartementet har i kraft av kgl. res. 18. april 2008 allerede overført myndighet for statlig arealplanlegging av sentralnett og regionalnett fra Miljøverndepartementet til Olje- og energidepartementet.

I henhold til plan- og bygningsloven § 18 har departementet hjemmel til å utarbeide og vedta reguleringsplan eller arealdel av kommuneplan når gjennomføringen av viktige statlige eller fylkeskommunale utbyggings-, anleggs- eller vernevedtak gjør det nødvendig, eller når andre samfunnsmessige hensyn tilsier det. Departementet kan i kraft av denne bestemmelsen fatte vedtak i de tilfeller hvor dette er nødvendig for å få gjennomført tiltak av nasjonal eller regional interesse.

Ny plandel i plan- og bygningsloven blir et mer effektivt redskap for klimaarbeidet i fylkeskommuner. Loven slår nå fast at kommuner og fylker skal ta klimahensyn i sin planlegging. De skal også utarbeide planer som reduserer energibruk og transportbehov.

Ny lov et effektivt redskap for klimaarbeidet

Foto: Marianne Gjørsvik

Loven gir kommunene hjemmel til å utarbeide lokale klima- og energiplaner som en kommunedelplan.

I slike planer kan det inngå kartlegging av lokale energiressurser som jordvarme, biodrivstoff, vindkraft mv. og avklaring av løsninger for utnyttelse av slike ressurser. Klimaplanene vil kunne romme tiltak på en rekke områder, også innenfor areal- og transportplanleggingen.

Kommunene blir i loven pålagt å sikre at det utarbeides risiko- og sårbarhetsanalyser.

Utsatte områder skal kartlegges og vises i planer, slik at en kan unngå utbygging i farlige områder. Med forventede klimaendringer er det viktig å forhindre at bygninger og

anlegg utsettes for ras og skred og oversvømmelser som følge av store nedbørmengder, flom i elver og bekker og stigende havnivå.

Når nye områder skal bygges ut, kan kommunen stille krav om at det skal legges til rette for at bygninger og anlegg skal forsynes med vannbåren varme.

Overgang fra for eksempel individuelle oljefyringsanlegg til fjernvarmeanlegg basert på fornybar energi, vil være et viktig bidrag til reduserte utslipp fra oppvarming. Etter den nye loven kan kommunen fastsette dette i kommuneplanen og følge opp kravet når det utarbeides reguleringsplaner og utbyggingsavtaler for konkrete utbyggingsprosjekter. Det vil fortsatt være nødvendig med konsesjon for utbygging av et fjernvarmeanlegg.

Fakta om lovbestemmelsene:

- Loven angir i en bestemmelse om oppgaver og hensyn i planleggingen at planer skal ta klimahensyn gjennom løsninger for energiforsyning og transport. Dette gjelder både for kommunale og regionale planer.
- Kommunale klima- og energiplaner kan utarbeides som kommunedelplaner. Slike planer skal ha en handlingsdel som sier hvordan tiltakene i planen skal følges opp, enten av kommunen, andre offentlige myndigheter eller private. Kommunen kan inngå avtaler om oppfølging.
- Handlingsdelen av planen forutsettes revidert årlig. Dette kan skje i tilknytning til budsjettprosessen.
- Ved utarbeidelse av planer for utbygging skal planmyndigheten påse at risiko- og sårbarhetsanalyse gjennomføres for planområdet, eller selv foreta slik analyse. Analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging. Område med fare, risiko eller sårbarhet avmerkes i planen som hensynssone. Planmyndigheten skal i arealplaner vedta slike bestemmelser om utbyggingen i sonen, herunder forbud, som er nødvendig for å avverge skade og tap.
- Kommunen kan i en generell planbestemmelse fastsette at nye utbyggingsområder skal tilrettelegges for vannbåren varme (ny).
- De områdene som omfattes av denne bestemmelsen kan vises som hensynssone på plankartet (denne bestemmelsen er ny)
- Kommunen kan fastsette krav om tilrettelegging for vannbåren varme i den enkelte reguleringsplan (ny som reguleringsbestemmelse)
- Kommunen kan fastsette en rekkefølgebestemmelse som gjør at et område ikke kan bygges ut før energiforsyningen er løst.
- Gjennom utbyggingsavtaler kan utbygger påta seg utbyggingen.
- Utbygging av vannbåren varme krever fortsatt konsesjon etter energiloven.
- Når det foreligger konsesjon for et område vil det være tilknytningsplikt.
- Planbestemmelsene gir ikke hjemmel til å bestemme hva slags energikilde som skal brukes.
- Kommunen kan gjennom lokale klima og energiplaner ha en policy for dette

Modernisering av offentlig sektor forutsetter økt interaksjon på tvers av faggrenser, samfunnssektorer, forvaltningsnivåer og styringstradisjoner. Samspillet mellom ulike aktører er ofte avgjørende for resultatet. Men hvordan oppnår man god samhandling?

Samplan 2008-09

Kurs i samfunnsplanlegging og -utvikling

Samplan er et ettårig kurs (6 undervisningsuker) i samfunnsplanlegging som retter seg mot praktikere. Kurset tar for seg planleggingsteori og praksis. Kurset er tverrfaglig og plasserer sektorkunnskap inn i en bred samfunnsmessig sammenheng. I tillegg gir innføringen i både prosessverktøy og planleggingsmetodikk økt kompetanse for å drive utviklings- og samarbeidsprosjekt i egen organisasjon, og sammen med eksterne parter.

Kurset er basert på aktiv medvirkning fra deltakere, gjennom diskusjoner, faglige innspill og deltakelse i gruppearbeid og øvelser. I siste halvdel av kurset planlegges og gjennomføres et feltarbeid i en kommune i Nord-Norge. I feltarbeidet settes lærdom fra kurset inn i en større sammenheng.

Samplan egner seg for personer som har strategisk samfunnsutvikling som ansvarsområde, for eksempel i departement, direktorat, regional stat og kommune.

Bak kurset står Miljøverndepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet, i samarbeid med KS, Forum for kommunale planleggere (FKP) og Forum for utdanning i samfunnsplanlegging (FUS).

Søknadsfristen var 2. juni, men det er fortsatt mulighet for raske etterløpere.

»For mer informasjon og påmeldingsskjema, se www.samplan.no

Kontaktperson:
eva.fangsrud@ks.no
una.voss.christophersen@ks.no

Planstrategier

Planstrategier er et nytt, gjennomgående grep i plandelen av loven. Et mer systematisk opplegg for tidlig klargjøring av overordnede rammer og forventninger skal gi gevinster på resultatsiden. Samtidig styrkes oppstartfasen med kravet om planprogram. Dette vil gi grunnlag for bedre medvirkning og avklaring av planers konsekvenser. Det kan også gi mer målrettede planer, bedre samordning og demping av konflikter. Strategiene skal vurderes på nytt hvert fjerde år.

Statlige forventninger

Hvert fjerde år skal regjeringen legge fram et dokument som klargjør statens forventninger til den regionale og kommunale planleggingen. Formålet er å rette fokus på hvilke mål og oppgaver planleggingen i fylker og kommuner skal bidra til å realisere. For mer konkrete planoppgaver er statlige planretningslinjer tilsvarende rikspolitiske retningslinjer etter dagens lov - redskapet.

Regional planstrategi

På regionalt nivå skal regional planstrategi ta stilling til hvilke regionale planspørsmål som er viktige å fokusere på for nyvalgte fylkesting og kommunestyre. Strategien skal beskrive viktigste utviklingstrekk i regionen, ta stilling til hva som er de viktigste utfordringene i en region, og hvordan det skal arbeides for å møte disse utfordringene.

Strategiarbeidet kan knytte seg til tema som næringsutvikling, sosial utvikling, kulturell utvikling, fysisk utvikling, folkehelse, miljømessig utvikling, utdanning og forskning.

Strategien skal ha et program for oppfølging. Den skal angi hvilke planformer som skal nyttes. Det kan være regional plan, interkommunale planer eller bruk av regional planbestemmelse. Strategien skal også angi ressursbehov og hvem som er ansvarlige for gjennomføringen av oppfølgingstiltak. Strategien

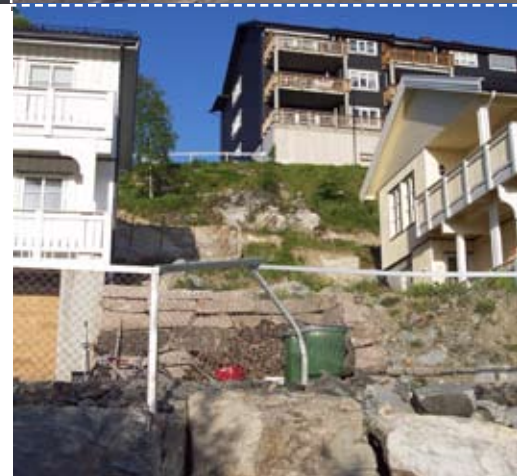
skal godkjennes av regjeringen og vil med det forplikte de statlige aktørene i det regionale samarbeidet til å følge opp strategien.

Kommunal planstrategi

Den kommunale planstrategien skal bidra til å målrette kommunens planarbeid og gjøre at det ikke blir mer omfattende enn nødvendig. Formålet er å vurdere de viktigste planutfordringene kommunene står overfor ved utvikling av kommunesamfunnet og langsiktig arealbruk, og ta stilling til hvilke planoppgaver som skal prioriteres. Den vil ha preg av å være et kommunalt arbeidsprogram for den videre kommuneplanleggingen, både for utviklingen av kommunesamfunnet og for arealbruken. Hvert nytt kommunestyre må gjøre seg kjent med kommuneplanen som styringsverktøy og ta stilling til om de ønsker endringer i de mål og strategier som er nedfelt i den. Planstrategien bør inneholde:

- Redegjørelse for utviklingstrekk og utfordringer knyttet til samfunnsutvikling og miljø
- Drøfting av hovedtrekkene i en langsiktig arealstrategi
- Vurdering av sektorenes behov, og
- Vurdering av prioriterte planoppgaver og behovet for revisjon av kommuneplanens arealdel

Planlegging på regionalt nivå er nødvendig for å løse oppgaver og ivareta interesser som går ut over kommunenivået. Viktige oppgaver knyttet blant annet til samferdsel og infrastruktur, viktig regional grønnstruktur og markaområder, kystsone- og vassdragsforvaltning, lokalisering av kjøpesentre, bolig- og næringsstrukturen og viktige miljøvernoppgaver lar seg ofte ikke løse på en god måte innenfor rammen av den enkelte kommune.

Regional planlegging

Nasjonale retningslinjer kan konkretiseres og tilpasses til ulike regionale og lokale forutsetninger i den dialogen som skal skje mellom statlige, regionale og lokale aktører i den regionale planleggingen. Det regionale nivået er derfor et viktig bindeledd mellom nasjonal og lokal politikk som ikke er tillagt tilstrekkelig tyngde til nå.

Resultatene av den regionale planleggingen vil ikke bare være viktig for gjennomføringen av den nasjonale politikken, den er også et viktig innspill til utforming av framtidig politikk.

Regional planlegging skal være en samhandling mellom regionale planmyndigheter, kommuner, statlige myndigheter og andre med gjennomføringsansvar. Den regionale planleggingens rolle skal gis legitimitet gjennom statlige organers medvirkning i og oppfølging av de regionale planbeslutningene. Og den skal gis legitimitet ved at de planspørsmål som tas opp oppfattes å være av regional karakter.

Regional planstrategi - eneste obligatoriske plan

Regional planstrategi er viktig for å oppnå felles forståelse for hvordan regionale utfordringer skal løses.

Planstrategien skal ta stilling til hvilke regionale planspørsmål som er viktige å arbeide med for nyvalgte regionale planmyndigheter og kommunestyre. En slik strategi bør omfatte en beskrivelse av de viktigste utviklingstrekkene i regionen eller ulike deler av regionen. Dette skal danne grunnlaget for en vurdering av utviklingsmuligheter og utfordringer for regionen. Ved innføring av regional planstrategi får kommunene bedre muligheter til å delta i drøftinger om premissene for den regionale planleggingen, herunder valg av innsatsområder, organisering av arbeidet m.m.

For enkelte kommuner kan utarbeidelsen av den regionale planstrategien bety et bidrag til, eller erstatning for deler av kommuneplanarbeidet. Planstrategien skal ha et program som angir hvordan de prioriterte planopp-

gavene skal følges opp. For at planstrategien skal være forpliktende for regionale statsorganers medvirkning i det videre planarbeidet, skal planstrategien godkjennes av Kongen.

Regional plan – erstatter fylkesplan og fylkesdelplan

Planlegging på regionalt nivå skiller seg fra kommunal planlegging ved at den normalt vil ta opp avgrensede oppgaver, samtidig som de kan være av ulik karakter (fra strategier for næringsutvikling til retningslinjer for å sikre bestemte arealinteresser). En forutsetning for at den regionale planleggingen skal fylle sin funksjon er at kommunene kjenner seg igjen i beskrivelsen av situasjonen og oppgaven, slik at de regionale planene behandler spørsmål som er viktige for dem. Kommunene skal trekkes aktivt med, spesielt i oppstartfasen.

En vedtatt regional plan skal legges til grunn av alle myndigheter som er berørt, både kommunalt, regionalt og

nasjonalt. Det er den regionale planmyndigheten som vedtar planen. Er det uenighet mellom den regionale planmyndigheten og berørte kommuner, regionale statsorganer eller Sametinget, kan den aktuelle konflikten bringes inn for Miljøverndepartementet til avklaring. Departementets eller regjeringens avgjørelse vil gjelde som planbeslutning.

Regional planbestemmelse – for å hindre bygging i strid med regionale interesser

En regional planbestemmelse skal være knyttet til en regional plan med retningslinjer for arealbruk. Den kan brukes av regionen til å hindre utbygging som bryter med disse retningslinjene. Dette vil være juridisk bindende bestemmelser i forhold til private utbyggere og kommunene, og vil gi kommunene tid til å justere sitt plangrunnlag i samsvar med den regionale planen. Forbudet vil bortfalle når kommunen har vedtatt en arealplan som ivaretar hensynet bak bestemmelsen. Både

berørte kommuner, regionale statsorganer og Sametinget kan kreve at spørsmålet om båndlegging bringes inn for Miljøverndepartementet til avgjørelse dersom de er uenige.

En slik bestemmelse kan brukes til f. eks. sikring av friluftsområder og jordvern, eller vedtak for å båndlegge områder for større infrastrukturanlegg som er under forberedelse.

Et alternativ til å bruke en slik båndleggingsbestemmelse er at regionale myndigheter starter opp et plansamarbeid etter forslaget til bestemmelser etter reglene i § 3–6, med sikte på å få fram samordnede kommunale planer for å ivareta de regionale hensynene.

Framtidens byer – hva skjer?

Alle de 13 byene som i februar fikk invitasjon til å delta i programmet "Framtidens byer", har svart at de ønsker å være med. Dermed har byene uttrykt at de sammen med staten og lokale og regionale parter vil gjøre en ekstra innsats for å få ned klimagassutslippene og forbedre bymiljøet.

Invitasjonen er en oppfølging av klimameldingen. Hovedmålet er å redusere de samlede klimagassutslippene fra vegtransport, stasjonær energibruk, forbruk og avfall i de største byområdene. Det skal også gjennomføres tiltak for å møte framtidige klimaendringer. Samtidig må byene fortsette å utvikle et godt miljø, bedre helse for beboerne og gode utviklingsmuligheter for næringslivet.

Byene har gjennom sin tilbakemelding signalisert at de har intensjoner om å dekke hele bredden av tiltak for å redusere utslippene og å ta i bruk nødvendige virkemidler, også restriktive, for å oppnå målene.

Miljøverndepartementet, som leder arbeidet med Framtidens byer, har sammen med Samferdselsdepartementet, Olje- og energidepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet og Kommunenes Sentralforbund gått gjennom søknadene og kommet til at alle de 13 byene skal få tilbud om å delta. Disse er Oslo, Bærum, Drammen, Sarpsborg, Fredrikstad, Porsgrunn, Skien, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim og Tromsø.

På et politisk toppmøte før sommerferien med berørte statsråder, ordførere og Kom-

munenes Sentralforbund, tas det sikte på at partene underskriver en intensjonsavtale om samarbeidet. Denne avtalen vil sammen med byenes søknader og departementenes tilbakemelding på disse, legge grunnlag for utarbeidelse av mer konkrete strategier og handlingsprogrammer. Det er byene som er ansvarlig for å lage handlingsprogrammene i samarbeid med nabokommuner og regionale myndigheter og i dialog med staten. Også næringslivet, organisasjoner og befolkningen må trekkes med. Byene som ligger i samme region, blir oppfordret til å lage felles handlingsprogram.

Handlingsprogrammene vil danne grunnlag for forpliktende samarbeidsavtaler mellom byene og staten. Avtalene skal sikre at de planer og tiltak som det blir enighet om, blir gjennomført av partene. Regjeringen ønsker i første rekke å utvikle avtaler med de

byer som vil gripe fatt i klima- og miljøutfordringene på en grunnleggende ny måte, og er innstilt på å bruke sine virkemidler slik at de bygger opp under felles visjoner, mål og omforente strategier. Utviklingsprogrammet ventes å pågå fram til 2014.

Det praktiske samarbeidet vil organiseres i fire nettverk med deltakende byer og statlige instanser, for hhv areal og transport, energi i bygg, forbruk og avfall og klimatilpasning. Nettverkene vil ledes av departementene, men til hvert nettverk tilknyttes en faglig koordinator.

I tillegg er det tilsatt en kommunikasjonsrådgiver som bl.a. vil ha som oppgave å drifte et aktivt nettsted for Framtidens byer og sørge for at det blir en god og målrettet kommunikasjon i forhold til deltakerne og omverdenen.

Kontaktperson:
Wilhelm.Torheim@md.dep.no

Miljøverndepartementet og KS opplever stor interesse i kommunene og fylkene for hvordan de kan arbeide med klima- og energispørsmål. Over 170 kommuner deltar i det 5-årige programmet Livskraftige kommuner (2006-2010), der over 120 av disse er med i nettverk om klima og energi. En undersøkelse Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har gjort i norske kommuner, viser at det er få som har startet det praktiske arbeidet med klimatilpasning. Den viser også at det er stort behov for informasjon om klimaendringene og hva de vil bety i praksis, og 9 av 10 kommuner etterlyser mer kunnskap. Derfor har MD for å sette søkelyset på klimatilpasning bedt om denne artikkelen, som en del av arbeidet med faktaark for Livskraftige kommuner.

Tilpasning til klimaendringer

En tverrfaglig utfordring

Toppen av søylen med tidligere plansjef Øyvind Bang-Olsen oppå, viser stormflomålet kommunen legger til grunn ved fremtidige utbygginger. Rådmann i Flora, Fredrik W. Gulbranson, står der havet nådde ved en tidligere stormflo

Foto: Dag Føyen

Av Jon Bjartnes, miljøjournalist og Jonas Vevatne, Nasjonalt utdanningscenter for samfunnssikkerhet og beredskap

Flora kommune i Sogn og fjordane var tidlig ute med å analysere hvilke konsekvenser klimaendringene får for planlegging i kommunen.

- Vi forsto fort at dette krevde kompetanse vi ikke hadde selv, sier tidligere plansjef Øyvind Bang-Olsen i Flora kommune. Det første vi gjorde var å ta kontakt med relevante fagmiljøer. Vi har fått lokale analyser av klimaendringene fra Meteorologisk institutt, og vi samarbeider med Vestlandsforskning om å utvikle en sårbarhetsanalyse, for å finne ut hva disse endringene vil ha å si for samfunnet vårt.

Risikoutsatt

På bakgrunn av meteorologenes fremskrivninger og modeller, har Flora identifisert en rekke felt hvor tilpasning til klimaendringer får konsekvenser for kommunens planlegging.

- Vi vurderte kapasiteten i avløpsnett i forhold til økte nedbørmengder, vi begynte en vurdering av boligområder som kan få økt risiko for oversvømmelser eller skred, vi fant fram til skred-utsatte deler av vegnettet, og vi har begynt å se på hva klimaendringene kan bety for det lokale næringslivet. Flora er en havbrukskommune, og endret sjøtemperatur vil bety nye betingelser for oppdrettsnæringen.

Arbeidet synliggjorde at klimaendringene allerede har fått konsekvenser for kommunens ansvarsområder. Det gjelder ikke store og dramatiske faktorer, men småting som gjør at det kreves mer omfattende vedlikehold. For eksempel går det oftere steinsprang enn tidligere, og vegene må gruses hyppigere enn før. Vi har også hatt flere hendelser med tette drenerør, sier Bang-Olsen.

Ikke vanskelig, men ikke gratis

Arbeidet med klimatilpasning i kommunene vil nødvendigvis kreve ressurser i form av kompetanse og arbeidsinnsats, mener Bang-Olsen.

- Det er ikke spesielt vanskelig å arbeide med klimatilpasning, men det krever arbeidsinnsats. Det er stort behov for tverrfaglighet, og en kommune må ofte ut av egen administrasjon for å finne folk med den fagkompetansen som trengs. Dette betyr at arbeidet nødvendigvis vil innebære nye kostnader. Det er helt klart at klimaendringene kommer til å gjøre kommuneplanleggingen dyrere, sier Øyvind Bang-Olsen.

Trær hjelper mot mangt

Vegetasjon langs vassdragene hindrer flomskader, reduserer avrenning og gjengroing, binder karbon og hjelper naturens klimaflyktninger.

Huskeliste for klimatilpasning

Klimatilpasning gir kommunene utfordringer på en lang rekke områder, men også nye muligheter. Den globale oppvarmingen vil ha ulike regionale og lokale konsekvenser. Kommuner og fylkeskommuner må selv vurdere hvor de er sårbare og utforme lokale tilpasningsstrategier.

Her er noen av de klimautfordringene det kan være viktig å være bevisste på:

Skredfare: Økt nedbør øker faren for skred, både i allerede skredutsatte områder og i områder som ikke tidligere har vært utsatt

Havnivå: Havnivåstigning og økt stormflo kan bety endringer for hvordan og hvor man bør bygge, bl.a. i strandsonen.

Flomsikring: Økt og mer intens nedbør vil endre flom-mønsteret. Særlig øker risikoen for regnflom. Det blir enda viktigere å ta vare på kantvegetasjon, myrområder, åpne bekker og sideelver.

Avløp: Mer intens nedbør krever større kapasitet på avløp og at overvann må håndteres på en annen måte enn tidligere

Temperaturavhengige næringer: Landbruk, fiskeri og fiskeoppdrett og deler av reiselivsnæringen er eksempler på næringer som kan få nye og endrede betingelser med et endret klima.

Naturområder: Klimaendringene påvirker det biologiske mangfoldet. Fremmede arter kan lettere komme til og andre vil bli utsatt for økt press.

Friluftsliv: Endret klima gjør det enda viktigere å bevare grønne områder for rekreasjon, spesielt marka og friluftsområder i sentrale strøk.

Hete byer: Klimaendringene øker sannsynligheten for langt varmere sommertemperatur. Byer med få eller små grønne lunger kan få mer problemer med "urban heating".

Med varmere klima vil nedbøren over Norge øke, særlig om høsten og vinteren, og mest langs kysten i vest og i nord. Det vil bli flere dager med mer ekstrem nedbør. Men også innlandet vil kunne rammes av mer intens nedbør. Dette vil bety større risiko for nedbørsflom, særlig langs små vassdrag med store nedbørsfelt.

Samtidig gjør fortetting av allerede tettbygde områder at sentrale strøk opplever høyere risiko for flom og skred. Dersom grøntområder langs vassdragene forsvinner, reduseres vassdragenes evne til å ta imot skiftende vannmengder. Dermed betyr klimaendringene en dobbel utfordring til planleggerne: Økt fortetting er en viktig strategi for å redusere tettstedenes energi- og transportbehov, og dermed klimapåvirkningen. Men fortettingen bidrar også til press på grøntområder og områder med usikker grunn eller områder som er utsatt for flom. Da blir det ekstra viktig å ta vare på de eksisterende grønne strukturene, men også bygge på de områder som får endret bruk, for eksempel gamle industriområder, nedlagte havneområder og parkeringsplasser. Det å gjøre grå arealer grønne, blir en viktig oppgave i forhold til klimaendringene.

Kantvegetasjon langs vassdragene demper ikke bare flomfaren; den vil også binde karbon i selve vegetasjonen og i jordsmonnet. Samtidig vil den utgjøre en korridor for naturens egne klimaflyktninger: Varmere klima er en stor stressfaktor for mange arter og økosystemer. Mange arter kan bli nødt til å flytte seg geografisk for å kunne leve i de klimasonene de er tilpasset til. Dette blir et ekstra argument for å hindre oppdeling av grøntområder, og opprettholde eller gjenskape sammenhengende grøntområder uten inngrep. Grønne kantsoner langs vassdragene vil utgjøre naturlige korridorer for arter og biotoper som trenger å flytte seg høyere opp i terrenget.

I kulturlandskap der drift har opphørt, synes klimaendringene å føre til at gjengroingen går raskere. En måte å tilpasse seg dette på, er å skjømte viktige kulturlandskap og bruke biomassen som tas ut til bioenergi. Da bidrar tilpasningen også til å redusere klimagassutslippene.

Nasjonal nettportal om klimatilpasning

Nettportalen "Klimatilpasning Norge" vil gi relevant informasjon og praktiske eksempler om klimatilpasning, både for kommuner og andre. Nettportalen samler informasjon om klimatilpasning fra en rekke offentlige etater og forskningsinstitusjoner og vil være tilgjengelig fra høsten 2008. "Klimatilpasning Norge" er en del av en nasjonal satsing på tvers av departementene som skal bidra til å legge til rette for samfunnets tilpasning til klimaendringer. Arbeidet ledes av Miljøverndepartementet, og et sekretariatet er opprettet i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).

Storm og skred i sju kommuner

Sju kommuner har deltatt i et prosjekt for å utrede sikringstiltak og skadeforebyggende arbeid i tilfelle storm, skred, flom og oljeutslipp. Prosjektet er bestilt av KS og utført av Vestlandsforskning, flere institutter og høyskoler og de sju deltakerkommunene: Hammerfest, Stjørdal, Ørland, Kristiansund, Lom, Tinn og Fredrikstad.

» <http://www.vestforsk.no>

Klimatilpasning i samfunnsplanleggingen

Nasjonalt utdanningscenter for samfunnssikkerhet og beredskap (NUSB) tilbyr kurs i klimatilpasning. Kurset skal gi tverrfaglig kunnskap om klimautfordringene, potensielle konsekvenser for ulike sektorer og samfunnsområder og mulige måter samfunnet kan møte disse på. Kurset er myntet på alle som er involvert i samfunnsplanlegging .

» <http://www.nusb.no>

Forsker på tilpasning

Klimaendringene representerer en ny utfordring det er knyttet mye usikkerhet til. Et godt kunnskapsgrunnlag er viktig for at den enkelte kommune kan utvikle gode tilpasningsstrategier og ta klimahensyn inn i sin planlegging. Det er i dag flere forskningsprosjekter som fokuserer på kommuners tilpasning til klimaendringer. Blant annet samarbeider åtte norske kommuner og tre forskningsinstitutter om å kartlegge kommunenes sårbarhet for klimaendringer, og finne fram til måter de kan tilpasse seg på. Forskningsprosjektet NorAdapt ledes av CICERO senter for klimaforskning, og deltakerkommunene er Fredrikstad, Stavanger, Bergen, Voss, Flora, Høylandet, Hammerfest og Unjårgga/Nesseby.

» <http://www.cicero.uio.no>

For informasjon om flere forskningsprosjekter knyttet til kommuners tilpasning til klimaendringer:

» <http://www.forskningsradet.no/>

Rapport om klimatilpasning i Oslo-regionen

Forprosjektrapporten "Tilpasninger til klimaendringer i Osloregionen" vurderer mulige konsekvenser av klimaendringer for helse, bygninger, vann, avløp og annen infrastruktur.

CIENS forskningscenter for miljø og samfunn har laget rapporten på oppdrag fra Klimasamarbeidet i Oslo-regionen, som består av Oslo kommune og fylkeskommunene Akershus og Buskerud.

Se vedlagte lenke til Akershus fylkeskommune med omtale av rapporten.

» <http://www.akershus.no>

Kontaktperson:
Marianne.Gjorv@md.dep.no

Miljøsertifisering

Et virkningsfullt verktøy for Livskraftige kommuner

På oppfordring fra MD har Hans Otto Lund, rådgiver KS Agder, bidratt med følgende artikkel

Det er pr. dato 1260 virksomheter med godkjent Miljøfyrtårnsertifisering i Norge. Dette gir betydelige miljøgevinster både for hver enkelt virksomhet, for samfunnet og for reduserte klimabelastninger generelt.

I forbindelse med arbeidet med klima- og energiplaner i stadig flere kommuner, kommer spørsmålet om krav til miljøsertifisering av kommunens enheter på dagsorden.

Et nettverk innenfor Livskraftige kommuner - Knutepunkt Sørlandet (kommunene Kristiansand, Vennesla, Søgne, Songdalen, Lillesand, Birkenes og Iveland) har tatt denne utfordringen på alvor og gir premiering og tilskudd til de kommunale virksomheter som sertifiserer seg med Miljøfyrtårn som verktøy i løpet av det neste året!

Kristiansand kommune startet og "oppfant" i sin tid Miljøfyrtårnsertifisering som et resultat av mange års målbevisst miljøarbeid. Miljøsertifisering gir innføring av miljøledelse, fokus på miljøriktig handling, kontinuitet i miljøoppfølgingen og konkrete resultater både med hensyn til redusert miljøbelastning, bedre arbeidsmiljø, og ofte store kostnadsbesparelser. Mange kommuner bruker nå Miljøfyrtårn som aktivt virkemiddel for både egne virksomheter og for privat sektor i arbeidet med klima og energiplanlegging.

For å få fart på kommunenes sertifisering av egne enheter tilbyr nå Knutepunkt Sørlandet en "gulrot" i form av bidrag til konsulentbistand. I en tidsbegrenset periode og etter prinsippet "først til mølla". Målsettingen er at alle kommunale enheter i Knutepunkt Sørlandet skal ha gjennomgått miljøsertifisering innen 2012. En ambisiøs målsetting hvor økonomisk tilskudd er ett av flere tiltak. Livskraftige kommuner gjennomfører i disse dager også møter i samtlige kommuner i Knutepunkt Sørlandet for å informere om Klima og Energiplanarbeidet og dette gunstige tilbudet om tilskudd. Kanskje denne ideen også kan brukes av andre kommuner og regioner.

Ny temarettleing om utbygging i fareområde

Klimaendringer illustrasjon fra HO-1/2008

I byggjesaka skal det vurderast om det ligg føre nokon fare, særleg gjeld det når dette ikkje er vurdert i planlegginga, eller når ein blir kjent med forhold som bør vurderast nærare. Er det fare på ferde skal ein ikkje byggje, om ikkje gode tiltak er satt i verk så det vert trygt likevel.

Vi kan sjå at naturen rett som det er sett på prøve den vanlege kunnskapen om kva som er trygt. Varmare, våtare og villare natur krev meir av oss. Samstundes må vi erkjenne at det ikkje alltid er lett å

sjå kva lova krev. Difor har Statens bygningstekniske etat laga rettleinga «Utbygging i fareområder», HO-1/2008. Der sett dei oppgåve og ansvar i fokus, med praktiske råd om kva ein må vurdere. Rettleinga gjev forklaring på krava etter § 68 i plan- og bygningslova. Ho er og ei forklaring på den rettleinga som Miljøverndepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet kom med i rundskriv T-5/97 "Arealplanlegging og utbygging i fareområder" for 10 år sida. Rundskrivet er tatt med i rettleinga.

Tryggleik mot fare og skade frå naturen er sentralt i plan- og bygningslova. Dette gjeld enten faren kjem frå flom eller skred; leir-, snø- eller steinras. Nå har Statens bygningstekniske etat laga ei rettleing om utbygging i den typen fareområde.

e-melding fra www.be.no
22. APRIL 2008

Forside av HO-1/2008

Rettleinga finn du på www.be.no. Du kan og kjøpe ho frå Norsk byggtjeneste eller der du kjøper bøker.

På BEs nettstad www.be.no er det lagt ut ein presentasjon med bilete frå rettleinga. Presentasjonen kan brukast som hjelpemiddel ved intern formidling for kommunar og nettverksgrupper. Presentasjonen er gratis og du finn han i ymse format:

Kontaktpersonar hos Statens bygningstekniske etat er:
Seniorrådgivar Christian W. Horn og overingeniør Kari-Anne Simenstad

Veileder for Energi- og klimaplanlegging i kommunen

Enova har nylig gitt ut en veileder for; Energi- og klimaplanlegging i kommunen – en veiledning i prosessen (2-2008). <http://www.enova.no/minas27/publicationdetails.aspx?publicationID=260> Den skal være et hjelpemiddel for norske kommuner i arbeidet med å få på plass en energi- og klimaplan. Dette er den andre av i alt to veiledere i kommunal energi- og klimaplanlegging, som inngår som en del av Enovas kommunesatsing. Kommunene spiller en viktig rolle i arbeidet med energiomlegging og for å nå nasjonale mål om reduksjon i klimagassutslipp.

Den første veilederen, Alle kommuner bør ha en energi og klimaplan (1-2007), <http://www.enova.no/minas27/publicationdetails.aspx?publicationID=259> gir en innføring i planprosessen og hvordan kommunen gjennom planen kan identifisere energi- og klimatiltak og sette dem ut i handling. Veilederen skal motivere beslutningstakere i kommunene til å sette i gang prosessen både innad i kommunen og i samarbeid med andre aktører i kommunen. Den sier også noe om hvorfor kommunene bør ha en slik plan, sett i lys av nasjonale og globale klimautfordringer, og hvilke roller kommunen har i den forbindelse. Energi- og klimaplanen bør utarbeides som en kommunedelplan eller temaplan for energi og klima som legges til grunn for seinere kommuneplanlegging.

Den nye veilederen er et videre verktøy for kommunen når vedtaket er fattet og arbeidet med å lage planen skal i gang. Målet er nå å få på plass en langsiktig strategi i form av en handlingsplan som synliggjør gode tiltak. Denne veilederen går dypere inn i planprosessen på et mer detaljert nivå og gir en innføring i hvordan kommunen konkret skal gå fram for å få planen på plass og hvordan man velger ut de beste tiltakene og setter disse ut i handling.

Veilederen beskriver en metode for hvordan kommunene kan ivareta de mest sentrale oppgavene knyttet til de utfordringene vi står overfor innen både energi og klima. Den tar utgangspunkt i de samme 10 arbeidsoppgavene som er omtalt i Veileder 1, og beskriver hva innholdet skal være, foreslår hvordan det kan utarbeides og hvor en kan finne det nødvendige underlaget for de to delene en energi- og klimaplan bør bestå av;

- Faktagrunnlag og fremskrivninger
- Tiltaksplanlegging og gjennomføring

Veilederen tar utgangspunkt i at det bør opprettes klare delmål både på energieffektivisering, energikonvertering, energiproduksjon og reduksjon av klimagassutslipp. Alle kommuner kan effektivisere energibruken, dette bør derfor være et sentralt mål i energi- og klimaplanen. Mer ekstremvær i form av vind og nedbør gir nye utfordringer med hensyn til arealutnyt-

telse og infrastruktur. I veilederen er det valgt å fokusere på tiltak som forebygger klimaendringer, men hvis kommunen finner det hensiktsmessig, kan de velge å innarbeide et eget kapittel hvor sårbarhet for klimaendringer utredes og omtales.

Veilederen er utarbeidet av Enova i samarbeid med KS og Statens Forurensningstilsyn. Den finnes på Enovas hjemmeside der også omtalen er hentet fra. På nettstedet www.enova.no finnes mer informasjon om Enova, programmene deres og det arbeidet de gjør for et mer energieffektivt og miljøvennlig Norge.

Kontaktpersoner:
marianne.gjorv@md.dep.no,
dagfinn.rivelsrud@md.dep.no
gisle.haakonsen@md.dep.no
www.enova.no

Med bakgrunn i den stadig økende kompleksiteten i europeiske bysamfunn, og dermed behovet for gode og helhetlige styringssystemer har prosjektet MUE-25 (Managing Urban Europe) utviklet en modell for integrert styring. Selv om den er utviklet med tanke på den akselererende urbaniseringen i Europa, kan den være like anvendelig i en norsk distriktskommune. Oslo kommune var eneste norske deltager i prosjektet, og MD har fått en av deltakerne til å skrive litt om arbeidet med utviklingen av systemet og egne erfaringer.

Integrert styring

– et verktøy på veien mot bærekraftige kommuner

av Kjersti Helgeland, rådgiver i Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, Oslo kommune
Managing Urban Europe – 25 (MUE-25): www.mue25.net

Det integrerte styringssystemet er basert på velkjente styringsprinsipper som styringshjulet, men med tilpasninger. Systemet består av fem hovedtrinn som gjentas årlig, og er beskrevet i figuren på motstående side. En norskutgave av veilederen til systemet finnes på <http://www.localmanagement.eu/>

Når de fem trinnene er gjennomført og de overgripende elementene ivaretatt, er det integrerte styringssystemet satt ut i livet. Reisen er imidlertid bare begynt. Med utgangspunkt i det eksisterende er målet å utvide gradvis langs tre akser:

- Integrere alle aspekter for bærekraftig utvikling; miljø og naturressurser, økonomi, sosial utvikling og etikk. Se Aalborg commitments, www.aalborgplus10.dk
- Integrere hele det funksjonelle geografiske området, for eksempel byregionen; Klimatiltak, drikkevannskvalitet og mobilitet er eksempel på temaer som er kommuneoverskridende
- Integrere alle relevante interesser; organisasjonsliv, næringsliv og nabokommuner

Oslo kommune har sammen med 24 andre europeiske byer deltatt i prosjektet MUE-25. Byene har bidratt med sine erfaringer ved utviklingen av den integrerte styringsmodellen, samtidig som de har testet den ut i praksis.

Oslo kommune vedtok sitt første miljøprogram i 1998 (Byøkologisk program), og er nå inne i den tredje revideringen av dette. Ved revideringen i 2002 ble bærekraftspespektet tatt inn i programmet. I den siste, pågående revideringen har målet vært å få bærekraftspespektene på overordnet nivå integrert i kommuneplanen, mens Byøkologisk program fremstår som en strategisk miljøplan. Som grunnlag for revisjonen av Byøkologisk program ble Miljøstatus 2006 utarbeidet, med rapportering på bærekraftsindikatorer og miljøarbeidet utført i perioden fra 2002. Miljøstatus 2006 er en del av kommunens tilstandsvurdering, iht. trinn 1 i et integrert styringssystem.

En annen viktig basis og brikke i kommunens integrerte styringssystem er systemet for miljøledelse. Oslo kommune har vedtatt å innføre miljøledelse i alle egne virksomheter, ved sertifisering etter ISO 14001 eller Miljøfyrtårn. I dag er over 260 enheter sertifisert, fra barnehager til de største etatene.

Deltagelsen i MUE-25 har gitt verdifulle innspill i kommunens prosess, uten at det har bidratt til store endringer. Det er imidlertid mange utfordringer med å få til en helhetlig, integrert styring. Oslo kommune er en stor og komplisert organisasjon. Det er vanskelig å implementere enhetlige metoder for medvirkning og samarbeid i hele organisasjonen, og det er heller ikke alltid lett å koordinere alle prosjekter og samarbeidsarenaer Oslo deltar på. På den annen side blir det regionale fokuset sterkere på flere og flere områder. Eksempler på dette er Oslos samarbeid med Akershus og Buskerud fylkeskommuner om felles klimahandlingsplan og sammenslåingen av kollektivtransportsselskap i det nye selskapet Ruter As.

Organisasjonsstruktur

Et vellykket styringssystem er avhengig av en god organisasjonsstruktur. Et integrert styringssystem må bygge på kommunens eksisterende administrasjonsstruktur. For å sikre tverretattlig forankring og gjennomføring kan det være behov for nye arenaer, som et koordineringsteam/-styre.

Medvirkning og kommunikasjon

Et integrert styringssystem fungerer ikke om ikke de ulike aktørene godtar, forstår, har interesse av og innses ansvar og fordeler med systemet. For å lykkes trengs en effektiv strategi for medvirkning og kommunikasjon som involverer alle relevante interessenter.

Oslo kommune deler gjerne sine erfaringer fra MUE-25 med staten og andre kommuner i Norge. Utviklingsnettverkene "Livskraftige kommuner" og "Framtidens byer" er gode arenaer i denne sammenheng. Det integrerte styringssystemet er en god modell. Den finner ikke opp hjulet på nytt, men baserer seg på kjente prinsipper og å integrere/bygge på de strukturene som allerede finnes. Det er utarbeidet gode veiledere og nyttige sjekklister for hvert trinn i modellen som er klare til bruk.

- En av hensiktene med MUE-25 er at byene som har deltatt tar det integrerte styringssystemet og erfaringene med seg hjem, og bidrar til å spre dette i sine hjemland. Det er spennende hvis modellen kan tas i bruk i Norge innenfor rammene av allerede eksisterende nasjonale prosjekter sier Björn Grönholm, prosjektansvarlig og daglig leder i Unionen av baltiske byer, sekretariatet for miljø og bærekraftig utvikling.

MUE-25 er et EU-finansiert prosjekt, og det jobbes nå for å spre modellen i flere Europeiske land. Modellen er

referert i flere overordnede EU-strategier som et verktøy for bærekraftig utvikling. - For å lykkes med videre utbredelse av det integrerte styringssystemet er støtte fra nasjonale myndigheter avgjørende sier Grönholm. - Kanskje Norge kan utarbeide en nasjonal modell for utbredelse av integrert styring, som etter utprøving kan spres videre til andre land, avslutter han.

For mer informasjon om Oslo kommunes styringssystem og Byøkologisk program se www.oslo.kommune.no

Universell utforming er et av de nye temaene som er tatt inn i ny plan- og bygningslov. Vi møter det allerede i formålsparagrafen i formuleringen ”Prinsippet om universell utforming skal ivaretas i planleggingen og kravene til det enkelte byggetiltak”.

Universell utforming

– en strategi for inkludering og kvalitet i omgivelsene

Universell utforming er en strategi for planlegging og utforming av omgivelsene for å oppnå et inkluderende samfunn med full likestilling og deltakelse for alle. Universell utforming inneholder et sterkere likestillingskrav enn det som ligger i begrepet tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne.

I internasjonal sammenheng er spørsmålet om tilgjengelighet for funksjonshemmede et likestillingsspørsmål i et menneskerettighets- og diskrimineringsperspektiv.

FN-konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter ble vedtatt av FNs generalforsamling den 13. desember 2006 og ble undertegnet av Norge 30.

Bystranda i Kristiansand
Foto: Kristiansand kommune

Små hindringer sperrer for deltakelse. Bevisstgjøring og medvirkning er en del av god planlegging. Befaring i Kongsvinger sentrum. Foto: Kongsvinger kommune

mars 2007. Den har en egen artikkel (art. 9) om tilgjengelighet for funksjonshemmede, og prinsippet om universell utforming er sentralt. Regjeringen arbeider med sikte på norsk ratifikasjon av konvensjonen. Ny plandel i plan- og bygningsloven gjenspeiler dette ved å ivareta kravet om universell utforming.

Loven angir at kommuneplanens samfunnsdel skal behandle langsiktige utfordringer, herunder miljømessige utfordringer og utfordringer knyttet til universell utforming, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon, for sektorene og for utvalgte målgrupper.

I loven er det også hjemmel til å fastsette funksjonskrav i kommunale arealplaner. Et bærende prinsipp her er at strategien universell utforming legges til grunn når funksjons- og kvalitetskrav skal utformes. Der universell utforming ikke kan gi fullgode løsninger for grupper/personer som krever spesiell tilrettelegging, kan det stilles andre funksjonskrav.

Universell utforming berører også bestemmelsene om medvirkning i planleggingen. Enhver som fremmer planforslag skal legge til rette for medvirkning for alle berørte på mest mulig like vilkår. Det betyr at en legger til grunn universell utforming som strategi for inkludering i prosessen når man inviterer til medvirkning slik at også personer med nedsatt funksjonsevne kan delta aktivt.

Pilotkommunene for universell utforming viser vei

Nå foreligger et hefte med tips, erfaringer og gode råd knyttet til universell utforming og forslag til reguleringsbestemmelser. Her finnes eksempler på hvordan bestemmelser om universell utforming kan formuleres i planer, og hvilke tema de kan beskrive. Hftet er utarbeidet av Norsk Kommunalteknisk Forening i samarbeid med pilotkommuner for universell utforming.

16 kommuner inngår i et nettverk for å utvikle universell utforming som strategi i sin planlegging og øvrige virksomhet. De jobber i sin planlegging med hvordan intensjonene i den nye plan- og bygningsloven kan omsettes i praksis, og har

tatt initiativet til utarbeidelsen av heftet. Pilotkommunesatsingen inngår som et av Miljøverndepartementets tiltak i den nasjonale handlingsplanen for økt tilgjengelighet gjennom universell utforming der 15 departementer deltar.

Forslagene i heftet er basert på innspill, dokumenter og kommentarer fra deltakerne i pilotkommunene, men også andre organisasjoner som har jobbet med universell utforming har bidratt med sin kompetanse. Heftet inneholder henvisninger til gode hjelpemidler og kildemateriale.

Miljøverndepartementet vil i det videre arbeidet med rikspolitiske retningslinjer for universell utforming vurdere behovet for en formell veileder eller eksempelsamling.

Les mer om pilotkommunenes arbeid på nettstedet til handlingsplanen som har adresse <http://www.universell-utforming.miljo.no/>

Kontaktpersoner:
Kristi.Ringard@md.dep.no
Einar.Lund@md.dep.no

▲
God byplanlegging gir naturopplevelser for alle. Bystranda i Kristiansand
Foto: Kristiansand kommune

I planlegging av uteområder for Tromstun ungdomsskole i Tromsø er universell utforming lagt til grunn.
Ill.: Tromsø kommune

Rikspolitiske retningslinjer for universell utforming

I medhold av plan- og bygningsloven § 17-1 kan Kongen gi retningslinjer for den fysiske, økonomiske og sosiale utviklingen i fylker og kommuner som skal legges til grunn for planleggingen.

Utkast til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming ble sendt på høring 6. desember 2007, med høringsfrist 15. mars 2008. Formålet med retningslinjene er blant annet å sikre at planleggingen bidrar til en utvikling mot et stadig mer universelt utformet samfunn. I tillegg til å angi fysiske krav som skal etterstrebes i planleggingen, inneholder retningslinjene bestemmelser om ansvarsforhold og saksbehandling. Det stilles i denne forbindelse tydelige krav til blant annet medvirkning, kartlegging og dokumentasjon.

Rikspolitiske retningslinjer for universell utforming skal legges til grunn for all planlegging etter plan- og bygningsloven. Etter Miljøverndepartementets mening er imidlertid universell utforming i planleggingen alene ikke tilstrekkelig for å nå det nasjonale mål om at alle mennesker i hele landet skal ha like muligheter til å utvikle sine evner og leve gode og meningsfulle liv. I utkastet foreslås det derfor at retningslinjene bør brukes i øvrig forvaltningsvirksomhet innen de rammene sektorlovene gir.

Miljøverndepartementet har mottatt 131 høringsuttalelser til utkast til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming.

Det videre arbeidet med utkastet vil bli sett i sammenheng med Ot.prp. nr. 44 Om lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt

funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven). Det vil også bli foretatt en nærmere vurdering av de økonomiske konsekvensene av retningslinjene.

Kontaktpersoner:
Celine.Brathen.Setsaas@md.dep.no

Regionale planer til behandling i 2008

Fra sommeren 2009 vil det gjelde nye bestemmelser for regional planlegging, men produksjonen av fylkes- og fylkesdelplaner er fortsatt høy. Noen fylkeskommuner har alt begynt arbeidet med å planlegge med de nye planbegrepene.

Plandelen av ny plan- og bygningslov er nå vedtatt i Stortinget og forventes iverksatt 1. juli 2009.

Buskerud, Oppland Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag fylkeskommuner har sammen med Miljøverndepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet, Fornyings- og administrasjonsdepartementet og Kommunenes Sentralforbund startet en utviklingsring for bruken av regional planstrategi i de nye regionale planene.

Etter vedtak i fylkestinget sendes fylkesplaner og fylkesdelplaner til sentral godkjenning. Fylkesplanene godkjennes i statsråd, etter at alle departementene har medvirket i en godkjenningssprosess. Fylkesdelplanene godkjennes av Miljøverndepartementet i samråd med de berørte departementer. Fylkesdelplanene kan være geografisk eller tematisk avgrenset.

I 2007 har det vært godkjent fylkesplaner for Buskerud, for Hordaland og for Finnmark. Så langt i 2008 er fylkesplanene for Sogn og Fjordane, Vestfold

og Nordland til behandling. Det kan virke som produksjonen av fylkesplaner har gått noe ned i påvente av ny pbl og de nye planbegrepene (regionale planer, regional planstrategi, regional planbestemmelse). Troms og Akershus har prolongert (forlenget) virkeperioden for sine planer.

I 2007 har det vært godkjent fylkesdelplaner for Universell utforming i Rogaland, Kystsoneplan for Østfold, Listerplanen, Reiseliv Hedmark og i 2008 så langt Regional utviklingsplan for Mosseregionen, Kulturminner for Hedmarks fremtid og Byggeråstoffer på Jæren.

Nå er fylkesdelplaner for Areal- og transportplan Nedre Glomma; Vevelstad og deler av Vefsn, Grane, Brønnøy; Vindkraft i Rogaland; Dovrefjellområdet; samt Spor for framtiden for kulturminner/-miljøer i Akershus til behandling. Produksjonen av fylkesdelplaner er høy, og den tematiske spredning stor. Mange fylkeskommuner arbeider nå med planer innen klima/energi.

Ny veileder om urbant jordskifte

Med virkning fra 1. januar 2007 ble det vedtatt nye regler i jordskifteloven som gir mulighet for at de rettsendrende virkemidlene i jordskifteloven kan tas i bruk ved gjennomføring av reguleringsplaner og bebyggelsesplaner etter plan- og bygningsloven.

Både jordskifterettene og utbyggere har etterlyst veiledningsmaterieell som kan bidra med gode råd om hvordan de nye reglene kan praktiseres. I et samarbeid mellom PBL 2000, Miljøverndepartementet og Landbruks- og matdepartementet har det blitt utarbeidet en veileder med dette for øyet.

Veilederen er tilgjengelig på:

» <http://www.regjeringen.no>

Regionale nettverks-samlinger 2008

Miljøverndepartementet er ansvarlig for et nettverk innen regional planlegging og utvikling. Her kan de som jobber med regional planlegging og utvikling i departementer og direktorater, i fylkeskommuner og hos fylkesmenn, samt i andre offentlige instanser som Sametinget og KS delta.

Nettverkssamlingene avvikles normalt to ganger i året (vår og høst), og kobler faglige temaer med velvalgte innledere, fagbefaringer som illustrerer fagtemaene, og gjerne gruppearbeid eller planverksted. Samlingene foregår rundt i regionale sentra i Norge, og har de siste gangene samlet rundt 75 deltagere. Deltagelsen er stigende.

Årets første regionalsamling foregikk i Tønsberg 21.-23. mai, med 100 deltagere. Hovedtema var ny rikspolitisk bestemmelse for kjøpesenter, med tilleggstemaer regional planbestemmelse, byklynger og areal/transport/kollektivtrafikk. Det var lagt inn befaringer til disse temaene i Tønsberg/Sandefjord-området samt planverksted for å se på bruken av regionale planbestemmelser.

Årets andre regionalsamling foregår i Trondheim 22.-24. oktober. Hovedtema vil være klima og bærekraft, og hvordan følge opp

Befaring under regional nettverksamling i Tønsberg mai 2008; plansjef Lars Wilhelm Solheim i Larvik, orienterer om ny E18 og mulig IKEA-tomt.

klimautfordringene. Tilleggstemaer vil være klima-/ energi-/miljøteknologi og hvordan øke kollektivandeler. Også her med befaringer og planverksteder.

Fjorårets regionalsamlinger foregikk i Bergen i oktober med klimautfordringer/energibehov/vindkraft/landskap/planlegging som hovedtema med befaring til

Sotra/Øygarden, samt i Lillestrøm i mai med regionalreformen og ny planlov som hovedtema. Regionalsamlingene planlegges i samarbeid mellom MD, vertsfylkeskommunen, vertsfylkesmannen og DN.

Kontaktpersoner:
Erik.Sveistrup@md.dep.no

Nettbasert planveileder

Veiledningsopplegg for ny plandel i PBL

Høsten 2008 vil det i forbindelse med de plansamlinger fylkesmenn/fylkeskommuner arrangerer, bli gitt orientering om de nye lovbestemmelsene. Hovedtyngden av "opplæring" vil skje våren 2009, med støtte i utarbeidet veiledningsmateriale.

Planveilederen (Plan og kart etter plan- og bygningsloven) ligger på MD's nettsider i det vesentlige som html-versjon. Dette formatet gir rask nedlasting og navigasjon, men er dårlig på utskrift og har ikke mulighet for å zoome inn i sidene. PDF-versjon har siden starten i 2005 vært sterkt savnet og etterspurt av mange planleggere i kommunene og i private firmaer. For å etterkomme ønsket startet MD høsten 2007 arbeidet med PDF-utgave av de viktigste kapitlene i Planveilederen. Arbeidet er omfattende, det må ut fra html-versjonen produseres nye Word-dokumenter med gjennomgående oppstilling. Samtidig legges også inn en del oppdatering. Alle lenker til andre nettsider må kontrolleres og om nødvendig oppdateres mv.

PDF-utgave av kap 4 Kommuneplan ble lagt ut før påsken i 2008, lenke er:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/md/dok/veiledninger/2006/Plan-og-kart-etter-plan-og-bygningsloven/14.html?id=450062>.

Skjermbildet for kap 4 er vist over. Lenken til pdf-utgaven står med blå skrift over kapitteloverskriften "04 Kommuneplan". Muligens vil pdf'en bli bedre framhevet senere.

PDF-utgaven er bygget ut og mer oppdatert enn html-utgaven. Det vil derfor være pdf'en som vil bli oppdatert videre, mens html-utgaven i det vesentlige vil forbli slik den var før påske.

Videre PDF-planer:

Kap 5 Reguleringsplan: Noe arbeid gjenstår. Publiseres forhåpentlig før sommeren.

Kap 8 Framstille plankart: Råtkast foreligger. Publiseres trolig 3. kvartal 2008.

Kap 12 Det offentlige kartgrunnlaget: Finnes bare som pdf-utgave. Evt. mindre komplettering.

Øvrige kapitler i Planveilederen er ikke planlagt som PDF. Fram til ny PBL trer i kraft 1. juli 2009 skal planveiledningen oppdateres med en helt ny struktur tilpasset den nye loven med tilhørende forskrifter. Da vil PDF-utgave av alt veiledermateriellet være en naturlig del av publikasjonen.

Kontaktpersoner:
Ketil.Omberg@md.dep.no

Revidert forslag til forskrift om eiendomsregistrering (matrikkelforskriften) på høring

Miljøverndepartementet sendte revidert forslag til forskrift om eiendomsregistrering (matrikkelforskriften) på alminnelig høring 19. desember 2007. Høringsfristen var 1. april 2008. Forskriften gir utfyllende regler til lov 17. juni 2005 nr. 101 om egedomsregistrering (matrikkelloven). Et tidligere forslag til forskrift ble sendt på høring 31. mars 2006. Det foreliggende forslaget er revidert på bakgrunn av endringene i matrikkelloven fastsatt i lov 29. juni 2007 nr. 94, jf. Ot.prp. nr. 57 (2006-2007) om lov om endringer i lov 17. juni 2005 nr. 101 om egedomsregistrering o.a. Departementet har i arbeidet med det foreliggende forslaget også tatt

hensyn til uttalelsene som framkom i høringen i 2006.

Det har i høringen 2007 kommet inn ca. 90 høringssvar: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/md/dok/hoeringer/hoeringsdok/2007/horing-av-forslag-til-matrikkelforskrift/horingsuttalelser/horingsuttalelser---horing-av-forslag-til.html?id=494621>. Miljøverndepartementet har startet gjennomgang av disse. De vil være et viktig bidrag når departementet skal utforme det endelige forslaget til forskrifter.

Departementet tar sikte på at de fleste bestemmelsene i matrikkelloven og forskriftene iverksettes samtidig.

Statens kartverk har fått ansvaret for å utarbeide veiledningsmaterieil og skje-maer til bruk i matrikkelarbeidet. Dette arbeidet pågår.

Innen iverksettelsen av lov og forskrifter, vil det være viktig at de aktuelle aktørene i matrikkelarbeidet, særlig kommunale tjenestemenn, får nødvendig innføring i lov- og forskriftsbestemmelsene, bruk av skje-maer og bruk av dataapplikasjonen Matrikkelen. Dataapplikasjonen er allerede tatt i bruk i en del kommuner.

Kontaktpersoner:
Kurt.Ellingsen@md.dep.no

Innsigelsessaker

Departementet har behandlet 87 innsigelsessaker fra Regjeringen Stoltenberg II tiltrådte i oktober 2005. De fordeler seg på 6 avgjørelser i 2005, 37 avgjørelser i 2006, 32 avgjørelser i 2007 og 12 avgjørelser i 2008 (til mai). Dette er plansaker som bringes inn til departementet på grunn av uløste konflikter mellom kommunen og fylkeskommunen, nabokommune eller statlige fagmyndigheter. For det store flertall av plansakene oppnås enighet lokalt og planene kan egengodkjennes av kommunestyret.

Departementets fullstendige avgjørelsesbrev finner du ved å gå inn på departementets nettside: www.planlegging.no

Innsigelsessaker

Oversikt over avgjørelser i perioden 31.10.07 – 05.05.08

Kommune	Plantype	Plannavn	Konflikt/innsigelsesgrunnlag	Ut MD	Avgj.
Løten	Reguleringsplan	Ånestad næringscenter	RPR ATP ¹	14.11	TF
Harstad	Reguleringsplan	Aunfjellet- hyttefelt	Reindrift	14.11	TF
Klepp	Reguleringsplan	Havtun parselhager	Jordvern, landskap	15.11	TF
Rennesøy	Reguleringsplan	Bru, kai, fritidsboliger	Fiskeriinteresser	20.11	IF
Fosnes	Kommuneplanen	Arealdelen, boliger	Strandsone	20.11	TF
Time	Kommuneplan	Arealdel, golfbane, spredt bygging	Vernet vassdrag, landbruk	11.12	TF
Søgne	Reguleringsplan	Tømmervigodden, boliger	Strandsone	17.12	DF
Tromsø	Reguleringsplan	Rådhuskvartalet, riving (Lille kulturhus)	Kulturminne-bevaring	18.12	TF
Våler	Reguleringsplan	Haslemoen, motorsport	Motorferdsel utmark	20.12	TF
Finnøy	Kommuneplan	Arealdelen, næringsområde på Ladstein	Landskap, jordvern	02.01	TF
Kvinesdal	Kommuneplan	Arealdelen, hyttefelt ved Nesjen	Villrein	10.01	TF
Klepp	Kommuneplan	Arealdelen, boligområde på Pollestad	Jordvern, senterstruktur	16.01	TF
Kvinesdal	Reguleringsplan	Liknes vest, menighetssenter	Kulturminne, gravfelt	16.01	TF
Nordreisa	Reguleringsplan	Lyngstad hytteområde	Reindrift, jordvern	28.01	TF
Nøtterøy	Kommuneplan	Arealdelen	Strandsone, pbl	28.01	TF
Ringerike	Reguleringsplan	Ringkollen konferansesenter	Markavern	07.02	TF
Nore og Uvdal, Rollag og Sigdal	Kommunedelplan	Trillemarka, Rollag Østfjell, Skogvern, hytter	Verneavgrensning, varig vernet vassdrag, uberørt natur	28.02	TF*
Stjørdal	Reguleringsplan	Reelia barnehage	Jordvern	04.03	TF
Fredrikstad	Reguleringsplan	Hankø brygge, innkalt fra MD	Strandsone	06.03	IF**
Øvre Eiker	Kommuneplan	Arealdelen, tomt for ny ungdomsskole på Kantum	Jordvern	06.03	TF
Tønsberg	Reguleringsplan	Jarlsberg travbane	Kjøpesenter, sentrumsutvikling	08.04	TF

Forklaring til betegnelser brukt i kolonnen for avgjørelse (Avgj.)

TF = innsigelse tatt til følge, IF = innsigelse ikke tatt til følge, DF = innsigelse delvis tatt til følge

*Returnert fylkesmannen

**Innkalt sak, MD foretok ikke endringer i planen

Merknad¹ RPR ATP = Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging

De 87 innsigelsessakene som denne regjeringen til nå har avgjort fordeler seg på følgende konflikter/innsigelsesgrunner:

(En del saker har flere konflikter/innsigelsesgrunnlag)

	Antall
Strandsone sjø	21
Friluftsliv/grøntkorridor	17
Landskap	14
Reindrift	10
Villrein	8
Kulturminner/kulturmiljø	9
Jordvern/landbruksinteresser	13
Naturvern, biologisk mangfold, inngrepsfrie områder	8
Samordnet areal- og transportplanlegging (RPR ATP), trafikkisikkerhet, nasjonal kjøpesenterpolitikk	8
Vassdrag/strandsone ferskvann/bekkelukking	6
Støy/flystøy/kostnader ved støyskjerming	4
Motorisert ferdsel i utmark	4
Vegøkonomi	2
Akvakultur/fiskeriinteresser	3
Annet (lokale/regionale miljøbelastninger, forurensningsfare, samfunnsikkerhet, barn og unges interesser, kirkeinteresser, Forsvaret)	7

Ønsker du å abonnere på Plannytt kan du tegne et eget abonnement. Abonnementet er gratis.

Send en epost til P-forkontor@md.dep.no med følgende informasjon:

Abonnement ønskes for Plannytt

Navn:

Etat/arbeidsplass:

Avdeling:

Postadresse:

Vi ønsker alle lesere en god sommer

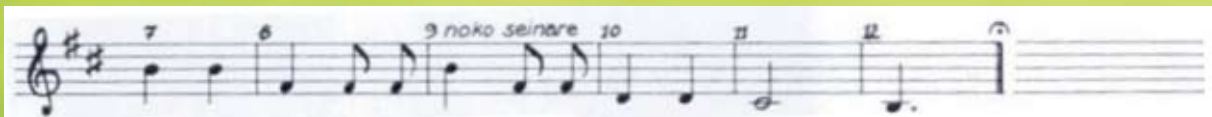

Strid for plan – med ny plan- og bygningslov

Mel: Strid for fred (Arne Garborg/Sparre Olsen)
Ny tekst 2008 Kristi Ringard og Einar Lund MD

Ja lat oss stri - de og lat oss tru, og byg - gje med plan - er ei

fer - da - bru til dei ny - e og høg - e verdi - ar

1)
Ja lat oss stride, og lat oss tru,
og byggje med planar ei ferdabru,
til dei nye og høge verdjar

2)
Me lever midt i ei klimatid
med trugande uver og sektorstrid;
og livet er som ein malstraum.

3)
Men vita skal me og vone visst,
at PLAN må vinne på SAK til sist,
og heilskapstanken sigra.

4)
So lat oss tru og stride som menn!
For planlegging er som det skrive stend,
den pakt som vinner i verdi.

Opplysningar:

Nyteksten er skriven i samband med framlegg av Ot.prp. 32 Om lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) (plandelen)

15. februar 2008, etter Arne Garborg (1851-1924) Strid for fred som vart trykt i første nummer av "Det norske fredsbladet" i 1894. Tonen er laga av Sparre Olsen (1903-1984). Dansemåten laga av Klara Semb byrjinga av

2. verdskrigen. Dansen står i boka Klara Semb: "Norske Folkedansar. Songdansar." (1985).

Rettleiing til dansemåten:

Attersteg. Vi dansar 2 attersteg og 4 sviktav av neste. Vi samlar ringen på dei to siste sviktane og jentene trør litt framom gutane, og alle tar armane stilt ned (jentene trør V-H for å kome på rett fot). På "heilage, høge framtid" trør jentene inn i ringen og støyper ljøs, medan gutane tar saman og løfter armane høgt opp.